

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Експериментальна психологія»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах цього курсу курсанти продовжують формувати інтегральну компетентність, особистісні та професійні уміння та навички, а саме: ознайомлюються з методологією психологічного експерименту, навчаються планувати, проводити і аналізувати результати психологічних досліджень.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

5 кредитів (150 годин): 90 годин аудиторної роботи, 60 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – ознайомлення курсантів з методологією, теорією і практикою психологічного експерименту; сучасними способами емпіричного дослідження психіки та особливостями їх застосування у різних галузях психологічної науки; ознайомлення з необхідними та обов'язковими вимогами до знань і вмінь експериментатора; формування у курсантів навичок практичних прийомів планування, організації та проведення експериментів, а також інтерпретації і презентації результатів.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

Випускник повинен:

Випускник повинен:

Знати: особливості становлення експериментального методу в психології; структуру наукового дослідження; проблеми і перспективи експерименту в сучасній психології; сутність експерименту як засобу пізнання психічної реальності; типи експериментів та їх особливості; основні етапи експериментального дослідження психіки; види змінних та їх контроль у психологічному експерименті; психологічні шкали і можливості їх застосування у критерії якості виміру змінних; види гіпотез і можливості їх перевірки в експерименті; особливості планування психологічного експерименту;

Уміти: вільно користуватися поняттями і категоріями, що розкривають суть предмета; використовувати експериментальний метод у дослідженні психічної реальності особистості; формувати гіпотези щодо причинно-наслідкових зв'язків між фактами; задати програму експерименту; реалізовувати експериментальну програму від інструктажу і мотивування досліджуваних до реєстрації результатів і постекспериментальної бесіди з учасниками процедури на основі процедури аналізу отриманих результатів; робити висновок про підтвердження чи відхилення гіпотези, а також готувати відповідний науковий звіт; аналізувати наукові звіти про проведені експериментальні дослідження психіки з метою визначення об'єктивності, надійності і валідності отриманих результатів; застосовувати одержані знання в практичній діяльності.

Володіти: нормативами наукового мислення; знаннями про можливості математико-статистичних методів аналізу психологічних досліджень; знаннями про можливості експериментального дослідження особистості, груп і колективів; стратегіями відбору досліджуваних у репрезентативні вибірки.

Мати уявлення (бути ознайомленим) з: галузевими експериментами в психології; дослідницькою програмою в експерименті.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП.

Тематично навчальна дисципліна поділяється на три змістовних модуля. Перший присвячений вивченню неекспериментальних методів психологічного дослідження. Другий модуль містить теми щодо експерименту як центрального методу психології.

Третій модуль присвячений методам обробки, інтерпретації, узагальнення і презентації результатів психологічних досліджень.

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань

Змістовий модуль № 1. Експериментальна психологія як наука. Система методів дослідження психіки.

Заняття 1. Становлення і розвиток експериментального методу в психології.

Заняття 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.

Заняття 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.

Заняття 4. Методи усного опитування в психології.

Заняття 5. Методи письмового опитування в психології.

Заняття 6. Праксіметричні методи в психології.

Заняття 7. Методи експертного оцінювання в психології.

Змістовий модуль № 2. Метод експерименту в психології.

Заняття 1. Експеримент як метод психологічного дослідження.

Заняття 2. Експериментальні змінні та способи їх контролю.

Заняття 3. Оцінка якості проведеного експерименту. Валідність і загрози валідності.

Заняття 4. Вплив досліджуваного і експериментатора.

Заняття 5. Етика психологічних досліджень.

Заняття 6. Стратегії експериментальних досліджень.

Заняття 7. Характеристика і особливості експериментальних планів.

Заняття 8. Галузеві експерименти в психології.

Змістовний модуль № 3. Обробка, інтерпретація, узагальнення і презентація результатів психологічних досліджень.

Заняття 1. Методи описової статистики і їх застосування для обробки даних психологічних досліджень.

Заняття 2. Методи кореляційного аналізу і їх застосування для обробки даних психологічних досліджень.

Заняття 3. Використання інформаційних технологій для реалізації структурних і багатовимірних методів математико-статистичної обробки даних психологічних досліджень.

Заняття 4. Технологія інтерпретації і опису результатів психологічних досліджень.

Заняття 5. Технологія презентації результатів психологічних досліджень.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів.

Завдання для самостійної роботи оформлюються на зворотному боці конспекту, вітається структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

1. Основні завдання експериментальної психології.
2. Загальне уявлення про методологію науки.
3. Класифікація методів психологічного дослідження.
4. Неекспериментальні методи в психології: спостереження, бесіда, опитування, тести

5. Характеристика програми (схеми) спостереження.
6. Характеристика проблем пов'язаних з сприйняттям запитань респондентом при опитуванні.
7. Загальна характеристика методу бесіди. Слухання як активний процес дослідження.
8. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології. Загальна характеристика та види інтерв'ю. Переваги та недоліки методу інтерв'ю.
9. Анкетування як метод дослідження особистості в психології. Загальна характеристика методу анкетування. Структура анкети.
10. Характеристика проміжних та побічних змінних в експерименті.
11. Експериментальні вибірки та способи їх формування
12. Права випробуваного та їх дотримання
13. Психометрична парадигма конструювання тестів і шкал
14. Процедура стандартизації тесту
15. Психометричні властивості тесту і опитувальника.
16. Особливості комп'ютерного тестування.

Перелік літератури для читання:

1. Максименко С.Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 360 с.
2. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. Навчальний посібник. – К.: Професіонал. 2007. – 208 с.

Наведений список літератури є орієнтовним, джерела доступні в мережі Інтернет. Читати підручники (посібники) цілком не потрібно, вказівки щодо читання будуть даватись викладачем наприкінці лекційних занять.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару, приймати активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, ставити питання, давати відповіді. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми, мати узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо.

“добре” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“задовільно” – Курсант має приймати участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“незадовільно” – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ (РУБІЖНИЙ ТА ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ)

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни. Перелік питань до заліку міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для курсантів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих під час міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить від 0 до 40 балів.
2. Кількість балів за аудиторну роботу (у межах вивчення курсу) становить від 0 до 40 балів.
3. Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить від 0 до 50 балів. До заліку допускаються студенти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 50 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.
- Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.